

Subjektivita

Co to vlastně máme na mysli, když o něčem řekneme, že to je „subjektivní“? Víme přitom, co říkáme? Co to je „subjektivita“? Je-li to něco vnitřního, tak k tomu nemáme žádný přístup zvnějšku – to je přece obsaženo v pojetí vnitřního: vnitřní je proto vnitřní, že nemá žádný vnějšek, i když má k nějakému vnějšku nějaký vztah. (To je ostatně samostatný problém: jak se vůbec „vnitřní“ vztahuje ke svému „vnějšímu“?) Na jaké úrovni už můžeme začít mluvit (a uvažovat) o subjektivitě? Jistě by bylo nesmyslné připisovat subjektivitu třeba atomu, i když aspoň já trvám na tom, že i atom má své „nitro“, tj. svou vnitřní (nepředmětnou) stránku. Řešil bych to tak, že pouhé „niternosti“ chybí intencionalita, že jí je vlastní pouze „tendence“ k zvnějšnění, ale že samo o sobě není schopna akce (aktivity, pokud akci odlišujeme od pouhé hybnosti, která je vlastní událostnému dění, tj. výkonu „bytí“). Jaký je tedy závěr? Subjektivita není pouhou niterností, ale niterností, která je aktivní, resp. je schopna aktivity, byť nikoli vlastní, neboť aktivita je vždy aktivitou určitého subjektu. Subjektivita tedy není pouhou pasivitou (ostatně ryzí pasivita v našem pojetí není možná, neboť kromě případů „katastrof“, „hrubě násilných zásahů“, jde vždy o druh či způsob nějaké aktivity, zejména druh reaktibility).

(Písek, 111217-1.)